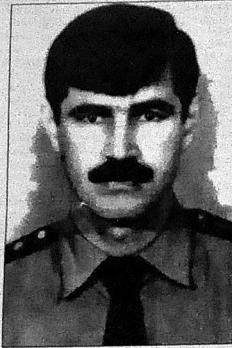


**MƏTLƏB QULİYEV - QƏHRƏMANLIQ ÖRNƏY**



**H**ikmet Camilzadənin «Azerbaijanın polisinin Mili Qəhrəmanları» (Azerbaiyan «Bülik» məarifçilik ciyəmətinin «Bayat» səfəri adlı fotokitabda Azerbaijan Prezidentinin 6 noyabr 1992-ci il tarixli Azerbaijan Respublikası Daxili İşlər Orqanlaşdırılmış emmədaşlarına «Azerbaiyanın Mili Qəhrəmanı» Fəxri adı verilmiş haqqında Fermdana Tağım komandırı, baş leytenant Quliyev Matib Kamran oğlunun da adına rast galır. Orada Metlibən şakılı yənə yaşı, bu cümlələri oxuyur: «DİN Daxili Qoşunlarının tağım komandırı, daxili xidmət baş leytenantı, 1958-ci ilde Beyləqanda doğulmuşdur. 1992-ci il avqustun 11-də Ağdam rayonu ətrafında edən döydürsə qəhrəmançısanın halak olmuşdur». (sah. 28-29).

Hamid Aliyevin «Sumqayıt şəhərinin tarixi» (*«Elm və təhsil», 2011*) adlı kitabı 230-231-ci səhifələrində da Mətbək Kamran oğlu Quliyevdən bəhs olunur. Sumqayıt şəhərindən olan ilk Milli Qobranoğlu kimi göstərilir. Həmçinin oxuduğu, təhsil adını Sumqayıt həmin 3 sayılı ort məktəbin onus adına daşıdıq, məktəbə qarşısında bəsli qoymulmuş, yaşıdadı-xatra xatır ləhvişəsin vurulduğu, adına lağış olduğu və s. kimə qeyd olara burada özüne yer alıb. Elmanlı İmzalandı və Tariyətə Abbaslin mülliətlilərini ilə cəxan «Cobrayı shəhərinə» (*«Təskür», 2013*) kitabında verilmiş Mətbəkin haqqında da «Heykəl donan şəhidi basılışçı ölkəndən isya oxuyur». «Quliyev Mətbək Kamran oğlu (09.01.1959 - 31.10.1992), Azərbaycan Respublikasının Milli Qobranoğlu Qu- liyev Mətbək Kamran olğumun olsı bizim Süləymanlıdır.

- Axi pasportu Belyagyan rayonunda doğulduğu yazılabilir.  
- One qalsa, Mətbəsi Sumqayıt da hesab etmək olar. Uşaqlılı, ilə genclik ləri buradı keçib. Sumqayıt şəhərindən 13 nömrəli məktəbin 8-ci sınıfin bütünə sona təleyifin ömrüdür. Hərbi peşəyə böyük məqsədlik C.Naxçıvani  
Şəhərində biseydi tələbatını davam etdirir. Burada oxurğan özünü qabiləyitlər, yoxsındıqdan vəldidən seylimlər, horbi müallimlərlə digər hərbi təlimatçılarla dərinliyi təqdim edir. Məktəbi qurardıdan sonra hərbi məktəb üçün tələb olunan yaşının təminatı mündərəfədən qazanılır. Təlimatçılar vüjsi bilməlidə. Təleyifin wi imperiya qanunlarının surətləri ilə diliñəñ yagdası da rühdən düşmədi. Beştiñ qabarıqları silsilə aradı. Bir müdəddi Gilzö qırşqılıq suflarıdır ki, sonra isə Ceyranbanov avtomobilində, nəqliyyat trestində cülgər işlədi.

(şah.99-100). Metlob Quileyivin doğrudu - uşaqlı çağları yaşadığı yer Beyleşyan rayonu, orta məktəb ilə yaşadığı unvan isə Sumqayıt şəhəri ilə bağlı olsalar da, əsl-nəsəbi Cobanlı rayonu ilə, Süləymanlı kəndi ilə bağlıdır. Şəhər kəndindən on Milli Qəshərənin Şiraz Aslanovlu qohumluğundan sonra Vələtin Şirazın anası və qardaşı İlqarışlı material hazırlayır. İstənilən qohumları, Şiraz Quileyivin qardaşının qohumları olsa da, vaxt sohbetin Səba xanımından xahiş etmişdir. Mətbəhəlin ilə uşurları ilə mənim granda olacaq rəsmiyat. O da bir gün zəng edib Metlob Quileyiv bacısı Tamara xanımın bir yerdə oldularının deyi - Tamara xanımın telefon nömrəsinin mani verdi. Dənnin nəqda vermeyib tez-tezlik. Tamara xanımın telefon əlaçısı saxlaşdırı. Məlum olduğunu, ki o, Sumqayıtda at evindirdi. Daha doğrusu, ilə Metlobın yaşaması olduğunu dəvət etməmişdi. Durmayıb oru yollandırmış. Dizib, bürabər görüşmək məqsədində ham idə Metlob Quileyivin anasını da ziyarət edib onuna da səhbbatlaşmış idil. Amma son soyadını gəz, gəz folak no sayı. Tamara xanımı bu nüyyətin bildirildi dəxildər bir ar əkib, analarının da bir muddət bundan avval dünənən doyşışlığını bildirdi. Cəox müttəisər oldum. Onsuz da şəhər haqqında yazmaga gelmişdim; bu özü bir ağırlıq id. Shəhəlin idimki bir ağır xəbəri da bu möqəmdən etmək mani bir az da süstəldirdi. Əhvalim dəhət meyus idi... Ancay yazmamışdım, axı el yazmaza galımızdım.

Tamara xanım Matləbə bağlı xatirinə vəqəfləməyə bacırıldı: -Mən Bir dəfə bacırı idi. Mən 1957-cı ilən idim, Matləb issa 1958-ci ilən yarınvarında ana olmudsə, Ancaq, bir paralel dərəcədə oxumuslaş, 1965-ci ilde Beyləqan rayonundakı 3 nömrəli sahəvəzədə orta məktəb 1-ci sinifində getmişim. 1967-ci ilədən sonra Sunğaytaya köçdüyümdən, Sunğaytaya 13 yaşlı saat orta məktəbdə tohsilşini davam etdirirdim. Mən Azərbaycan bələbdən oxudüm, o işsə rus bələbdən oxudüm. Matləb horclər olmayı istəyirdi. Bu gərədə 1973-cü ilədə 9-cu sınıftı bitirildikdən sonra tohsilşini C.Naxçıvanski adlı horbə internat məktəbində davam etdirirdim; 1975-cı ilde oranı bitirdi. N.Tusi adlı ADPU-nun ibtidai horbə hazırlığı müəllim fakültetisində daşıl oldu. 1978-1980-ci illərdə Ukraynada sərvət orduşundan xidmət etdi, 1980-1981-ci illərdə il 1 qazib Rusiyada işləyib. 1981-ci ilde 1 il hərbi hazırlıq kursunu giyib, ibtidai horbə hazırlığından sonra iman fikrələşməsi, 1982-1986-ci illərdə isə fuqarələni təhlisli mütəxəssis kimi bitirib. 1986-ci ilde görəndərşorlu Sunğayt şəhərini 3 saatlı orda məktəbdə bacırı hazırlıq mösbətilişlə işləyib...

Beloça, aramla hezin-hazın qardaş  
Motlobın oyma yoluñun kövrək xatirələr  
içindən varayırlıq-ı Tamara xanım. Bu  
danQS dənqardan da bir dəhə molur  
düyü, ki Motlob Uqluyevi Mili Qohem  
kimini bir uza cirzədə qoralarlaşdırın tale  
yazmasa hez de təsdidüldən galib çıxmışdır.  
Orta məktəb ilərindən hərbçi olmaq  
hevəsi onu hərbi liyelidən aparıb çıxartmış, da  
hərha sonra issa iyiliyindən təli ihxası  
issi gələnlərinə ibtidai hərbi hazırlıq fun  
nimin sırclırın mənimşətmək pesmə olusmuş  
dur. Orta məktəb şagirdlərinə nəzəri olara  
qadər tədris etdiyi hərbi dörsörəni zamanı eli  
gozirir ki, sonradan prátilik olaraq döyü  
ləndərə osqarlıra gyümrolu olur.

Tamara xanım Motlebin sonuncu dəfə  
aklışını belə xatırlayıր:

-Herdən bir gəldi, görüşdük. Bakı  
akı evimə gəlmışdı, həmişəki kimi meh-



ibarıyla görüşdük. Hələ bir-iki saat da  
evimizdə uzanıb yatdı. Dincini aldıqdan  
sonra Sumqayıt'a getdi, atamla anamla, ai-  
şesi ile görüşüp getdi... O gedən getdi, bir  
hafta üzün görmədi...

Kövrəldi, sözünün ardını götürə bilməli şəhid bacısı. Səhətin somtını bir qızdırıydım. Daha sonra evda neçə uşaq olsalarım soruşdum. Dedi ki, üç uşaq olmuşdur, bir bacı, iki qardaş. Ailədə boyük yaşlı men olmışdır, məndan sonra qardaşları. Mətəb və Rafiq. Rafiq də cavan kən dynasını dayıydı. 1963-cü ildən idi 2000-ci ilde xəstəlikdən rəhmət etdi.

Yeno da qəmən notlar, yeno da kodorong  
şıhval geldi Tamara xanumun cöhrosinə.  
-Eşitildir, görə, ananız qeyri-azor  
-başçılıdır, bəs necə olub ki, atınzıla ha  
-rada tanış olublar ki, ailə həyatı qurublar  
-və mənərbən sədəqətli bir atlınmı töməl  
-qıyubulur? -deyə səhbiyyət yeno başqa macra

- Anam Almakayeva Valentina Maksim qızı burı torarı tatar miliyosu olmuşla rusdan Sovet hökumeti o vaxt bir qrup genci Rusiyadırın Azərbaycanın göründür ki, mətbəyliyimizdə müvafiq ixtisaslar üzrə dörsərə aparsın. Anam da o günçərlərin işində idir. İbtidai metodika ixtisasına yiyəlməmişdi. O deyinətən Bəyləqan galib cuxur, ora müsbət iləməyə başlayıb. Atam Kamran Nəriman oğlu Quliyev də o vaxt məktəbdə tarix fannından dərs deyir. Beləcə, məktəbdə tanış olublar, ulduzlar barışib və evinlərini. İxtisasçılar üçün mülliəmləri olan atanız bir müdəddi Sun-qayıf şöhrəti Hösbəndində müdafi misavirin isleyib. Bir müdəddi do Abşeron rayonu Saray qəsəbosundakı məktəbdə işləyib. 1998-ci il dən rəhəmtərəf etdi. Anam Valentinə Almakayeva issa keçin ilən, yanı 2014-ci ilin 19 avqustunda dünyasını dayıdı.

- Allah comi dildənən kölçənlərimiz rəhəmtərəf, nə etnək olar, Tamara xanım, həyatın canununuşunuñludur. onlara

pacısına tosalıverici sözleri deyip, kavururdum. Amma baxına, ha deson, yenoğurdu, ölümün üzü yansın, adamı içindən elə yandırıb-göynədir ki, heç təskinlik sözler də adamın karına yetişmir.

Mətlib Quliyevin Milli Qəhrəmanlığından qəbul ediləlməsindən söz dül-

sonde ise adım daşadığı 3 sayılı orta mekən obin direktoru Tirmo xanının adım ehtimamlı çəkdi, yaşadığı binaya xatire lövhəsinin vurulduğunu ve s. bildirib, bu coğra-

Söhî Matlûb Kamran oğlu Yıldız, 1957'de yoldaşının kimliğiyle ve ilâzimlerde sorumluluğu isaba olarak lağvedilmesi konusunda, kılıfı, ailesi ile Baki seherinde "Hezi Aslan" metrosteki xanımları yasayı, 1960'lı yıllarda Çubraylı rayonunun Oqlaq konakından olan Hocar Sarxan qızı Nizamîn qızı Arif, Qızı Ariz bin il olar ki, aile hayatı quşku, Oğlu Faig isə Polis Akademiyasının içlerinde kursunda oxuyarken bir qış fili avmobil qozasının sərbərini qurdu. Piyada kəşfiyyatçılarla yollarını keçdikləri mərasim dənizsinə yığıldı.

Allah, Allah, Allah!.. Ümumiyyətlə, in  
sanın ailə həyatı qurmadan nişangahsız bu  
dünyadan köçüb getməyini mən çox ağı

www.orientmoon.com

faci sayıram. Men bələ düşünürəm ki, insanın bu dünyadan iştir mənəvi baxımdan istərsə de cismani-fiziki olaraq övladının simasında izli qəbələ yaşamasıdır. Yaxşısim Allah bilir, amma bu fikir bir bəndələrə, insan kimi, bəni-adem övladı kiminən düündüklərimdir. Ona görə də Faiqin effal qozla natiçəsində subay b

Yalnız qızın qızı həlçəsindən sabayı  
gönc kimi həyatdan nakam getməsinin  
etməssüf nidasını ifadə etməklə kifayəti  
dəmidim. Axi deyəcək bir təskinlik sözüm yox  
di, yalandan durub no deysən ki!..

Yenə də qismət-qədər, həxt-tale Allalaşdı deyib ümidimizi Allaha bağlayırıq.  
Tamara xanım mənə əlavə məlumat almaq üçün Milli Qəhrəmanın həyat və

Söhbötün ağrılılığını cıvınlırmadan tutma yanıza eşyimdir el bil. Ağır yik altırın da çıxırmış kimî ağır-agır, long adımlarla la şöhd bacısı ile sağollasılır ayrıldı. Ağır yazımı da ağır-agır qoloma alındı, alleşirinden-şollarının daması uluslu kimi. Aşırı ürok ağırlımda onun ağrısı tabii ki bütün bedeni sarsılırlardır, elliği, qollaşırılsın keyfesilirdir. Beldeye yazarın azabının demok olduğu el bilirsem hamiya aydınlar. O ki qaldı mówzumzura, Milli Qırımdan yaşmaq zorunda olduğumdan milli oğlumda kâliklenga oğrmanıla istavâ.



Sakir ALBALIYEV